

**Pracovní život v Česku
z pohledu statistik i z pohledu
subjektivně vnímané
kvality pracovního života
ekonomicky aktivní populace**

Ing. Iveta Mlezivová

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.

12.10.2016

OBSAH

- Přístup ke **kvalitě pracovního života**
- Mění se **charakter práce**, současný stav - objektivní, statistická „tvrdá“ data, směry vývoje práce
- **Rizikovost** ekonomických činností
- **Důsledky** nízké úrovně BOZP

Subjektivně vnímaný charakter práce v ČR

Kvalita pracovního života je významným segmentem celkové kvality života

- Kvalita života a parametry, které se zejména měří, jsou často spjaty pouze s ekonomikou. Vnímání KŽ může být navíc individuálně velmi rozmanité.

Například ČSÚ pravidelně zjišťuje Životní podmínky (2015, výběrové šetření, 10 tis. domácností).

- **Výběr hodnot, které jsou lidmi nejvíce preferovány, jako jsou zdraví, práce, rodina, bydlení, vzdělání, bezpečnost, volný čas a jiné, v současnosti ukazují, že postavení ČR je v evropském kontextu celkem příznivé.**

Výzkumný tým VÚBP se zaměřuje na získávání:

- poznatků a tvorbu nástrojů pro sledování **stavu, vývoje hodnoty, důležitosti práce i spokojenosti** se současně vykonávanou **prací/zaměstnáním** obyvatel ČR

Přínos

- rozšíření expertních **znalostí** o kvalitě pracovního života v ČR, **monitorování** stavu, identifikovaných potřeb v této oblasti; umožnění **predikce vývoje**

Práce

- V ČR je zaměstnáno **5,06 mil. osob**
(72 % osob ve věku 15 - 64 let)
- Míra zaměstnanosti **mužů 79 %**
- Míra zaměstnanosti **žen 64 %**
- Podnikatelé se zaměstnanci **178 tisíc**
- Podnikatelé bez zaměstnanců **665 tisíc**
- Nezaměstnaní **388,5 tisíc** (podíl nezam. 5,3 %)

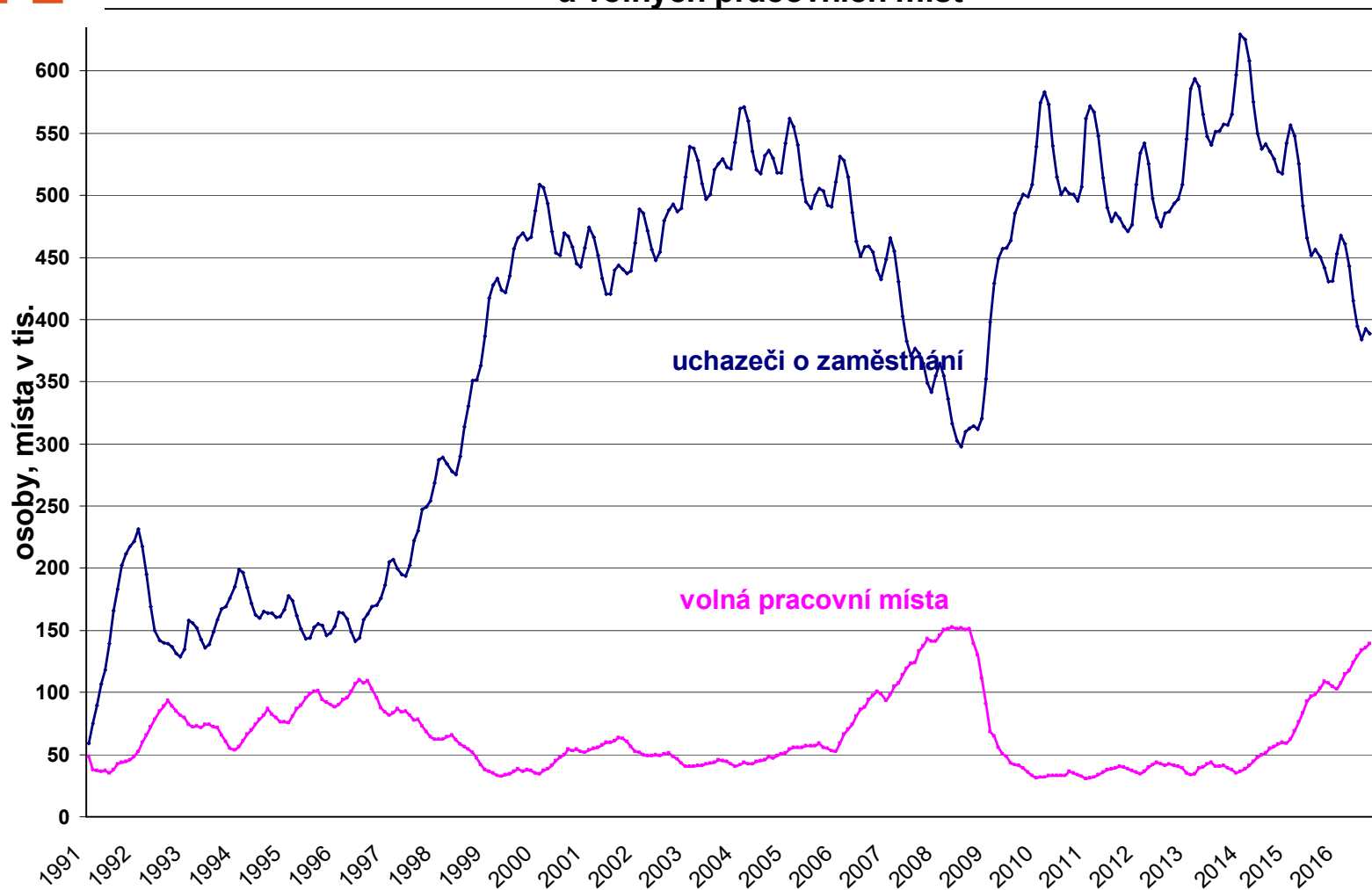

Současný stav

- Dle **podílu průmyslu** na hrubé přidané hodnotě ve výši **32 %** patří ČR k **nejprůmyslovějším** zemím Evropy
- **Změny oborů** v rámci strojírenství, automobilového průmyslu, skladování, dopravě, odpadovém hospodářství, (zelená prac.místa) ...
- **Nedostatek kvalifikovaných řemeslníků**
- **Růst potřeby osob** pro náročné a **sociálně citlivé činnosti** (péče o děti, seniory,...)

Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst

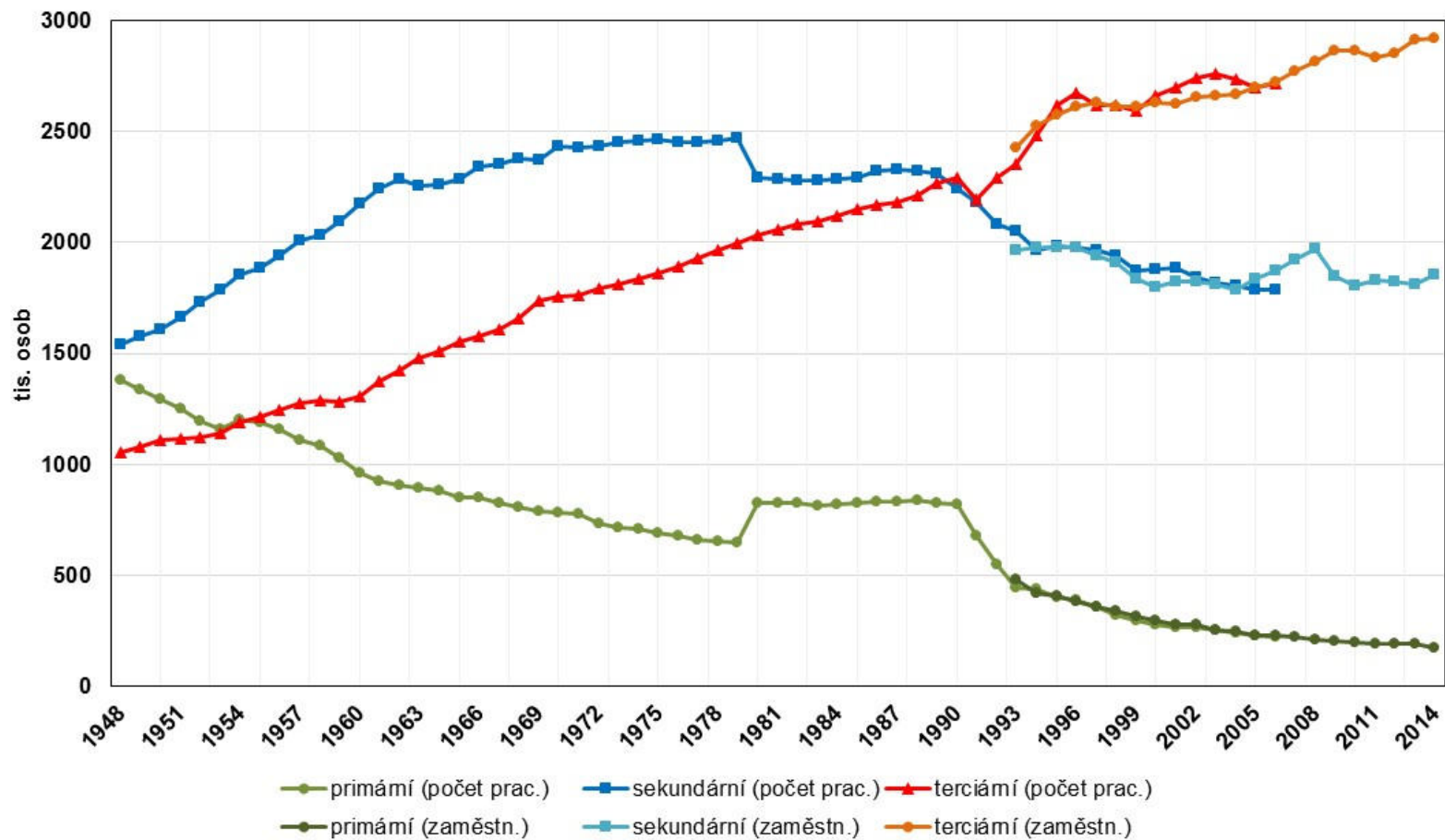
12.10.2016

Zdroj: <http://czso.cz>, Úřad práce ČR

Počty pracovníků v sektorech NH

Prům. počty pracovníků v civilním sektoru NH (1948-2006) a počty zaměstnaných v NH (1993-2014)

12.10.2016

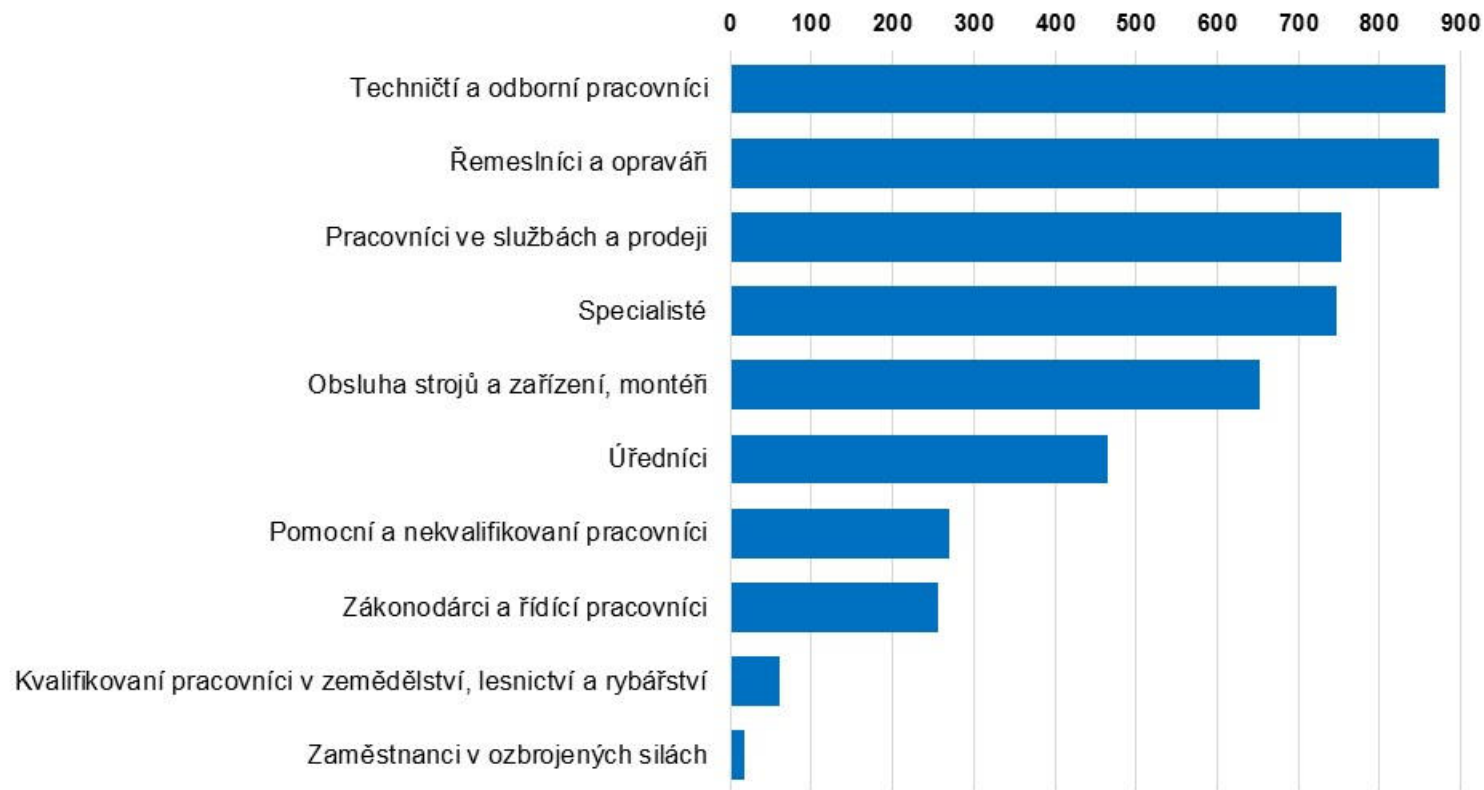
Zdroj: www.czso.cz

Zaměstnanost dle klasifikace zaměstnání

ZAMĚSTNANÍ V NH PODLE KLASIFIKACE ZAMĚSTNÁNÍ (CZ-ISCO), v tis. osob, 2014

Zdroj: www.czso.cz

12.10.2016

Změny a směry

- Od fyzicky namáhavé k psychicky náročné
- ■ Industry 4.0 - nový způsob výroby - předpokládá propojení jednotlivých strojů, které dokážou při výrobě komunikovat; ■ Rozšíření globálních hodnotových řetězců, vzrůstající důležitost znalostní ekonomiky a růst digitální ekonomiky; ■ Robotika ■ Digitalizace činností ■ Pokročilé materiály ■ Autonomní doprava ■ Mobilní internet ■ Automatizace znalostně náročné práce ■ Genomika ■ IOT (Internet věcí) ■ Cloud ■ 3D tisk ■ Skladování energie ■ Obnovitelné zdroje energie.....

Profese ohrožené digitalizací v ČR (ISCO)

- **Úředníci** pro zpracování číselných údajů; Všeobecní administrativní pracovníci; **Řidiči** motocyklů a automobilů (kromě nákladních); **Pokladníci** a prodavači vstupenek a jízdenek; Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví; Kováři, nástrojaři a příbuzní pracovníci; Ostatní **úředníci**; **Sekretáři**; Obsluha pojízdných zařízení; Chovatelé zvířat pro trh; **Pomocní pracovníci** v zemědělství, lesnictví a rybářství; **Obsluha zařízení** na těžbu a zpracování nerostných surovin, strojů na výrobu a zpracování výrobků z pryže, plastu a papíru; Úředníci v logistice; **Montážní dělníci** výrobků a zařízení; **Obsluha strojů** na výrobu potravin; Pracovníci s odpady; **Pokladníci** ve finančních institucích, bookmakeři; Strojvedoucí a pracovníci pro sestavování a jízdu vlaků; Ostatní **obsluha stacionárních strojů a zařízení**.

» Zdroj: OSTEU 2015. Úřad vlády České republiky.

Zachování a posílení profesí

Řídící pracovníci v maloobchodě a velkoobchodě; **Lékaři**; Všeobecné **sestry** a porodní asistentky; **Řídící pracovníci** v oblasti **vzdělávání, zdravotnictví, v sociálních** oblastech, obchodu, **marketingu, výzkumu, vývoje**, reklamy a styku s veřejností; **Učitelé** na VŠ, VOŠ; **Řídící pracovníci** v oblasti **ICT, ubytovacích a stravovacích služeb**, v zemědělství, lesnictví, rybářství a v oblasti životního prostředí; Ostatní **specialisté** v oblasti **zdravotnictví, elektrotechniky, elektroniky a elektronických komunikací**, v oblasti **databází a počítačových sítí**; **Mistři** a příbuzní pracovníci v oblasti těžby, výroby a stavebnictví; **Specialisté** ve výrobě, stavebnictví a příbuzných oborech; **Zákonodárci a nejvyšší úředníci** veřejné správy, politických a zájmových organizací; **Specialisté v biologických** a příbuzných oborech, v oblasti **strategie a personálního řízení, sociální, církevní**; **Řídící pracovníci** v průmyslové výrobě, těžbě, stavebnictví, dopravě a v příbuzných oborech; **Spisovatelé, novináři a jazykovědci**.

Zdroj: OSTEU 2015. Úřad vlády České republiky.

12.10.2016

Rizikovost ekonomických činností

MAKRO ÚROVEŇ – objektivní, sofistikované stanovení míry rizikovosti odvětví a oborů lidské činnosti
(*Vyhláška MF č. 125/1993 Sb. podmínky a sazby zákonného pojišť. odpovědnosti zaměstnavatele*).

Zachycení:

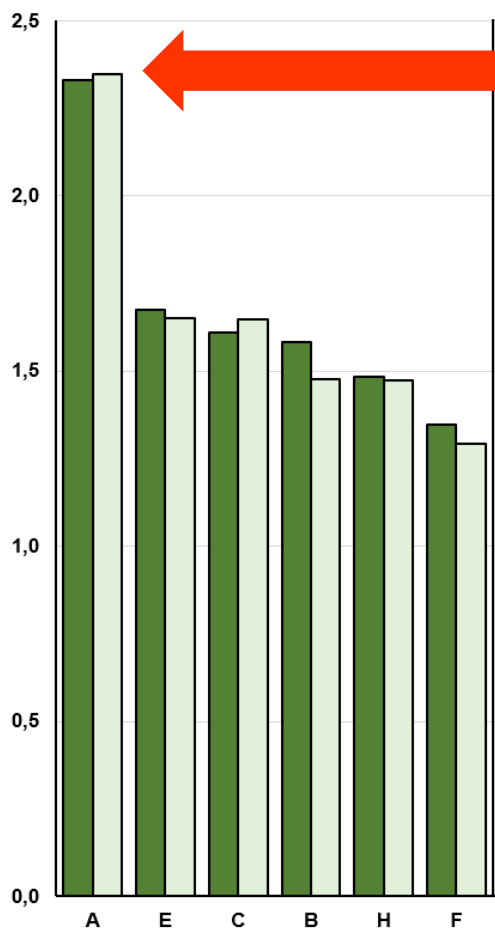
- změny charakteru práce a prac. činností,
- rizikové faktory práce,
- dynamické změny v používaných technologiích,
- restrukturalizace národního hospodářství,
- sektorové podíly ekonomiky,
- organizační, sociální a ekonom. podmínky práce.

Statistické analýzy rizikovosti (čas. řady, profese)

Sestavení modelu a propočty dle 18 kritérií rizikovosti

Nejrizikovější odvětví podle podílu pracovních úrazů a nemocensky pojištěných osob

A - Zemědělství, lesnictví, rybářství

E - Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi

C - Zpracovatelský průmysl

B - Těžba a dobývání

H - Doprava a skladování

F - Stavebnictví

 tmavé sloupce grafu udávají poměr podílů v rámci časové řady (2009 - 2013)

 světlé sloupce grafu udávají poměr podílů v roce 2014

Tento výstup vznikl v rámci projektu TB03MPSV010 „Rizikovost ekonomických činností v ČR“ řešen Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v.v.i., v období 1/2015-12/2015 s finanční podporou TA ČR v rámci Programu BETA.

GRAFICKÉ ZOBRAZENÍ STRUKTURY KRITÉRIÍ RIZIKOVOSTI (MATICE POŘADÍ RIZIK ODVĚTVÍ)

Rizikovost (pořadí)		KRITÉRIA RIZIKOVOSTI																	
		KR1	KR2	KR3	KR4	KR5	KR6	KR7	KR8	KR9	KR10	KR11	KR12	KR13	KR14	KR15	KR16	KR17	KR18
nizké riziko ↓ střední riziko ↓ vysoké riziko	1	J	J	J	J	J	J	L	J	J	R	O	I	K	J	C	J	P	P
	2	M	K	K	K	I	N	M	K	K	J	J	O	J	S	G	K	M	J
	3	D	M	P	P	C	D	D	M	L	M	M	J	P	I	Q	M	J	M
	4	L	S	M	O	N	K	R	S	M	L	K	P	I	K	I	S	K	K
	5	P	P	L	D	P	C	I	L	P	I	S	K	O	O	P	L	Q	A
	6	R	L	O	M	G	O	J	P	R	H	R	M	M	P	O	P	O	Q
	7	K	R	R	N	S	P	A	D	S	P	P	G	R	Q	E	D	L	H
	8	O	O	S	R	R	B	S	O	O	K	I	L	G	R	H	O	R	B
	9	S	I	D	B	A	E	F	R	Q	G	L	R	N	G	B	R	H	E
	10	H	D	Q	C	O	M	P	Q	D	D	G	S	S	M	N	Q	G	R
	11	E	Q	G	E	E	H	Q	I	G	E	N	N	L	L	A	I	I	D
	12	G	G	N	S	Q	G	H	G	I	N	C	B	A	E	K	G	D	O
	13	Q	N	H	H	K	Q	G	N	H	S	E	H	F	N	L	N	E	C
	14	I	C	I	G	L	S	K	F	A	O	Q	D	E	H	R	F	A	L
	15	F	F	A	Q	H	R	O	H	N	F	B	F	H	A	S	H	N	G
	16	A	H	E	L	M	A	E	B	E	A	F	A	Q	D	F	B	S	F
	17	B	E	C	F	F	F	B	E	F	C	D	E	D	F	J	C	B	S
	18	C	A	F	I	D	I	C	C	C	Q	H	C	C	C	M	E	C	N
	19	N	B	B	A	B	L	N	A	B	B	A	Q	B	B	D	A	F	I

A – zemědělství, lesnictví, rybářství

E – zásobování vodou, činn. s odp.

F – stavebnictví

H – doprava a skladování

Q – zdravotní a sociální péče

12.10.2016

Důsledky nízké úrovně BOZP

20,394 mld. Kč

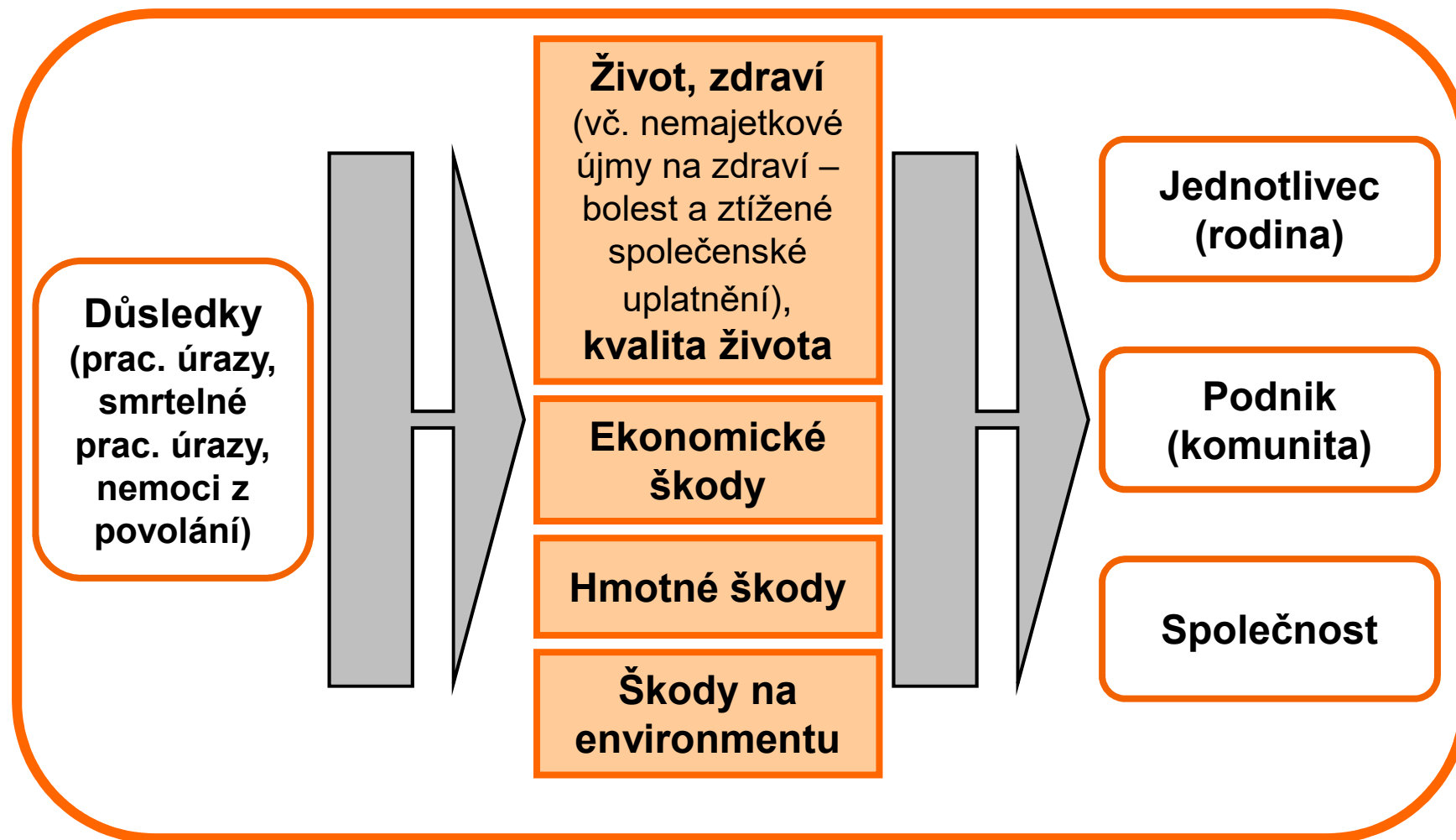
Náklady a ztráty z PÚ, SPÚ, NzP (počet případů x průměrné roční náklady a ztráty); rok 2015;

zdroj ČSÚ, VÚBP, v.v.i.

Důsledky nízké úrovně BOZP

Výstupy projektu Proměny KPŽ

Certifikovaná metodika SW aplikace SQWL Presentace, SQWL Individual Publikace

Kvalita pracovního života v České republice

Vítáme Vás v aplikaci Kvalita pracovního života v České republice

Tato aplikace Vám poslouží ke zjištění informací o kvalitě pracovního života v České republice. Má dvě části.

V první se můžete dozvědět především to, zda lidé lidé u nás považují svou práci za dobrou nebo špatnou a také které aspekty pracovního života jsou pro ně důležité více a které méně. To vše lze sledovat na souboru všech pracujících, ale také detailněji na menších podsouborech, které si zvolíte.

Ve druhé části si můžete pomoci krátkého dotazníku zjistit kvalitu vlastního pracovního života a pak ji například také porovnat s jinými pracujícími v České republice nebo s lidmi v podobné pozici jako jste vy.

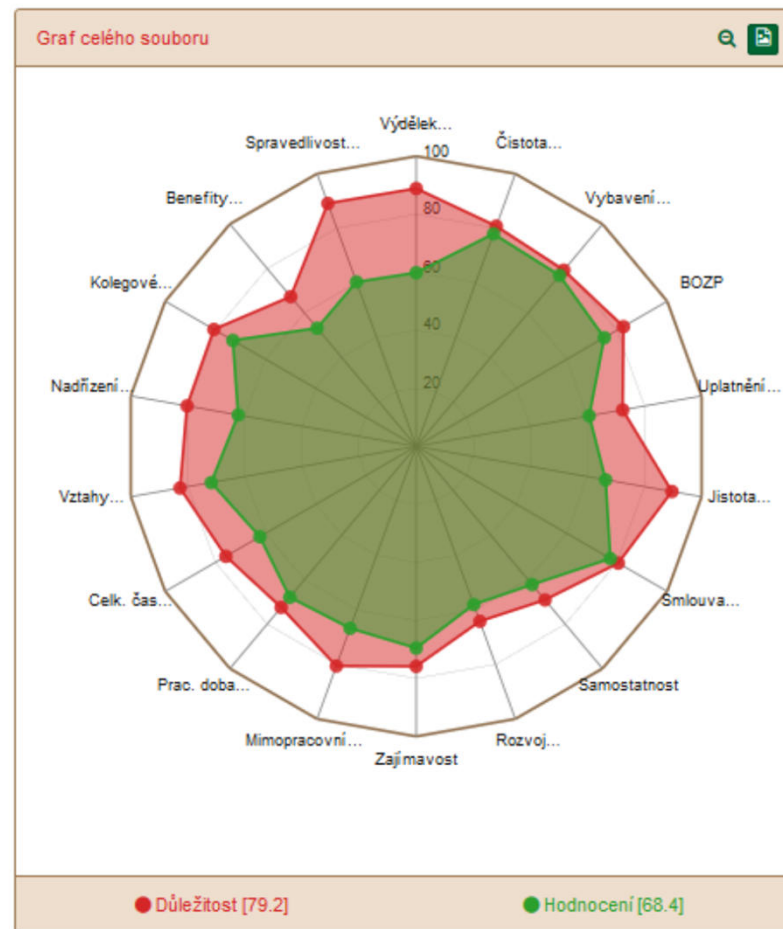
Intuitivní nápověda poskytuje základní pokyny k ovládání aplikace. Kompletní informace o jejím ovládání, stejně jako o teoretickém, metodologickém, technickém a organizačním pozadí celé věci, naleznete zde: [O aplikaci](#).

12.10.2016

PROMĚNY

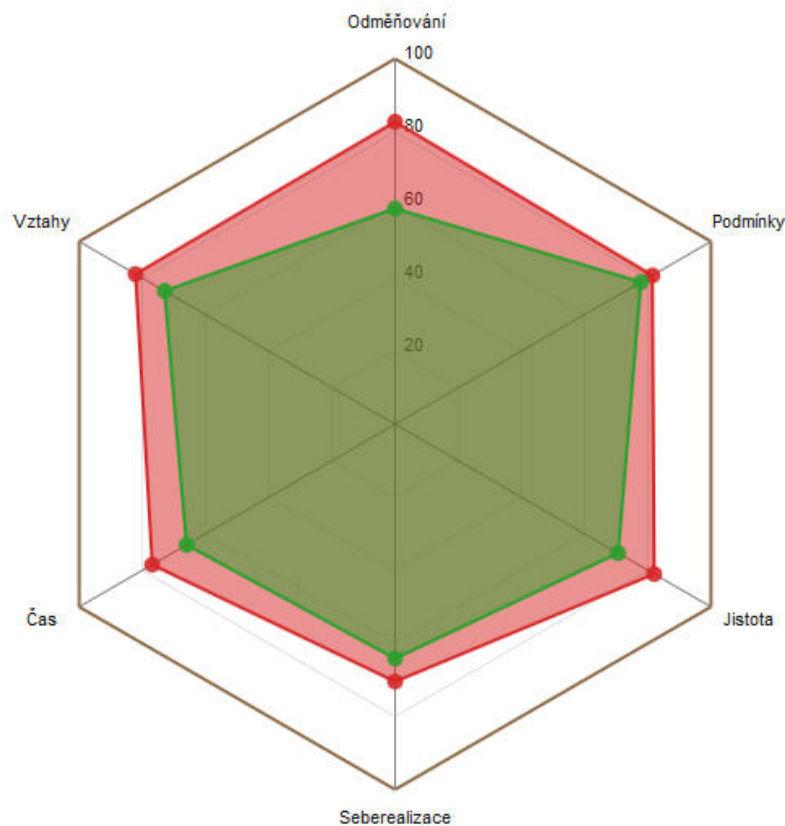
kvality pracovního života

Svobodová Lenka
Mlezivová Iveta
Vinopal Jiří
Červenka Jan

12.10.2016

Informační portál KPŽ

On-line aplikace

<http://kvalitapracovnihozivota.vubp.cz/>

12.10.2016

6 domén

18 aspektů

Odměňování

Výše výdělku, platu
Spravedlivé odměňování
Nefinanční výhody

Seberealizace

Zajímavost práce
Další vzdělávání a osobní rozvoj
Samostatnost práce

Vztahy

Vztahy s kolegy
Chování nadřízených k podřízeným
Celkové mezilidské vztahy

Čas

Časová náročnost
Rozložení pracovní doby
Dostatek času na rodinu, na sebe

Podmínky

Bezpečnost práce a ochrany zdraví
Technické vybavení v zaměstnání
Čistota, pořádek a hygiena

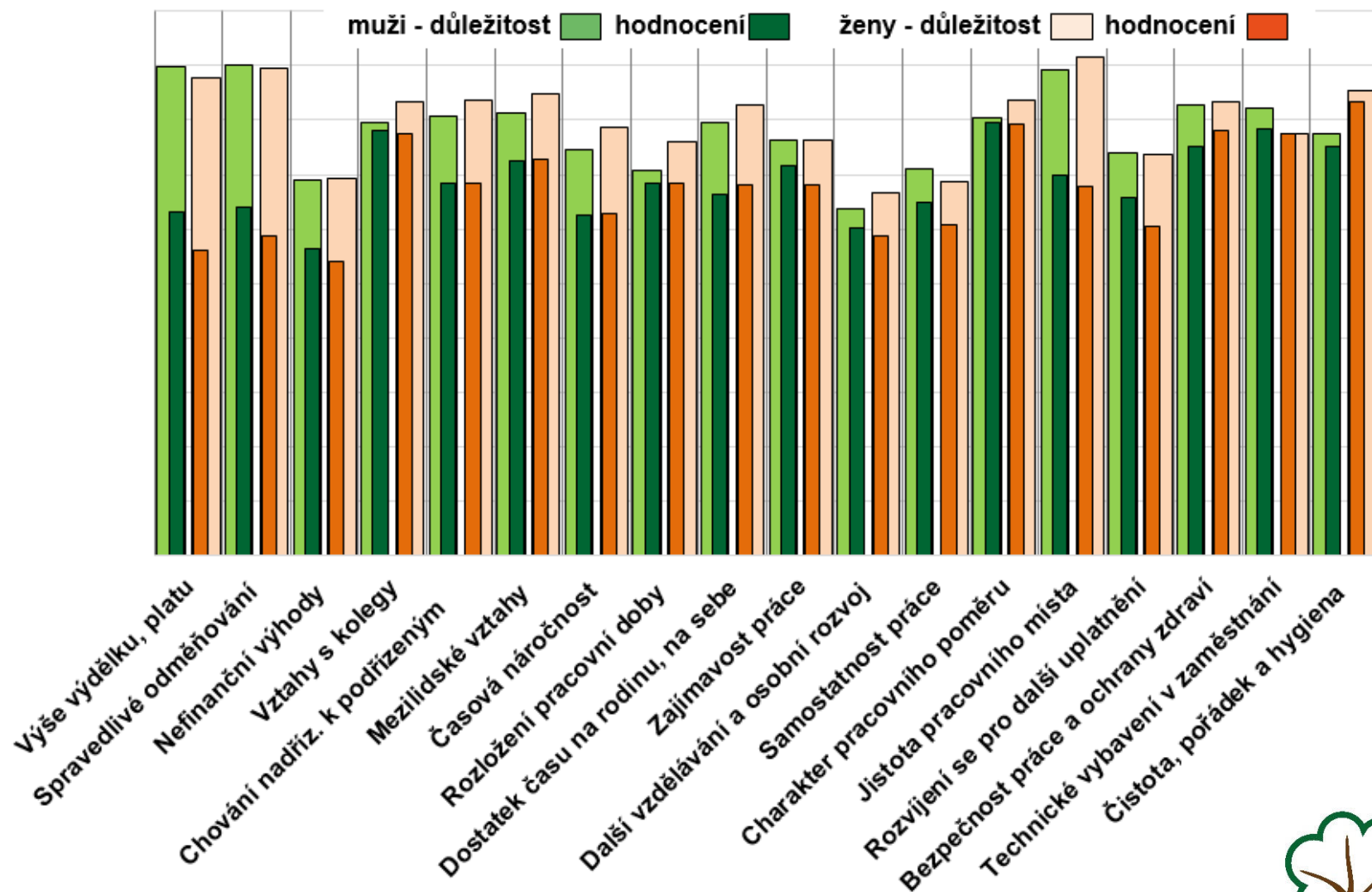
Jistota

Charakter pracovního poměru
Jistota pracovního místa
Rozvíjení se pro další uplatnění

12.10.2016

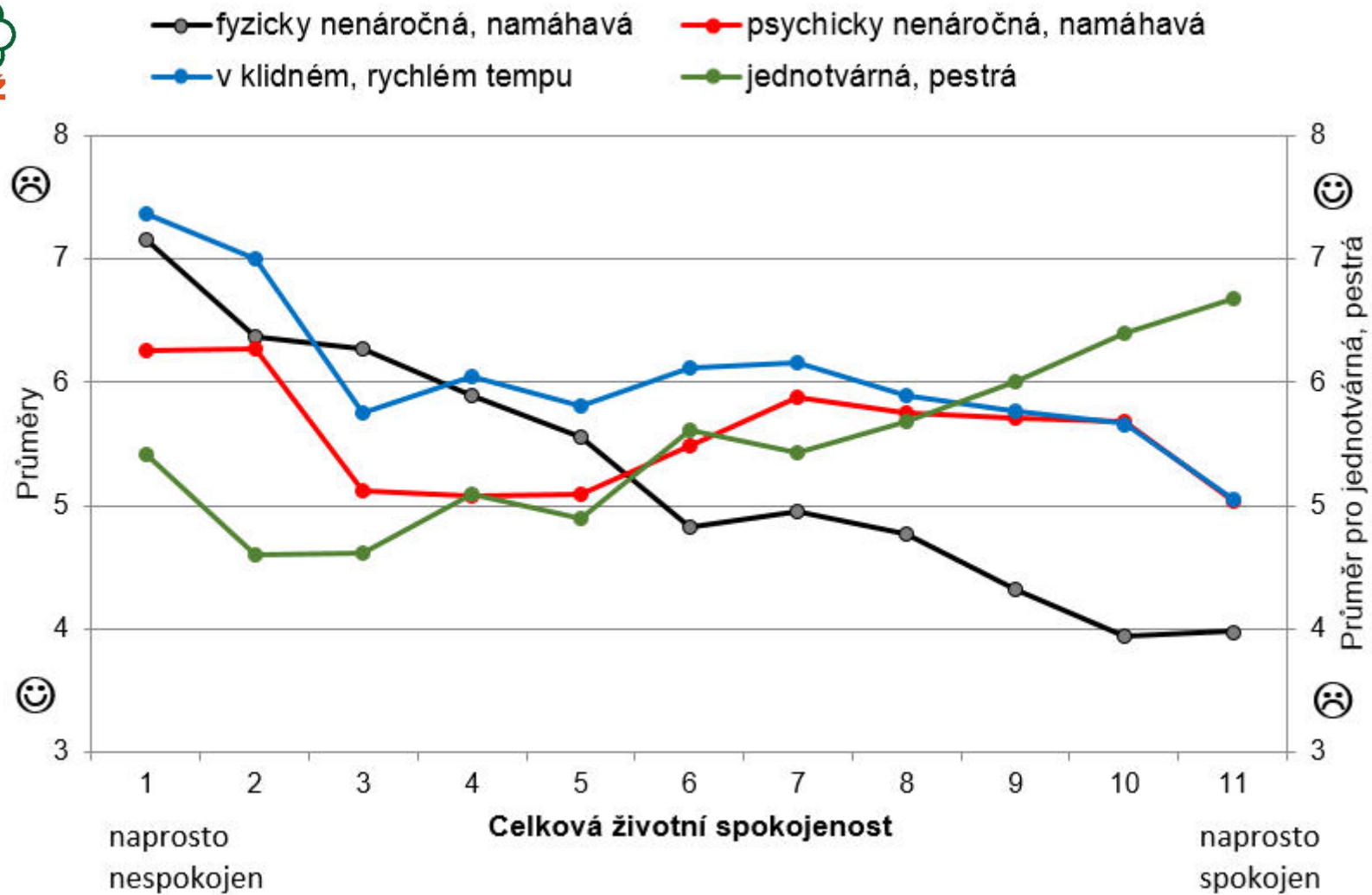
Důležitost a hodnocení vykonávané práce

12.10.2016

Subjektivně vnímaný charakter práce, pracovních podmínek v ČR – KPŽ 2014

12.10.2016

http://v

BO

12.10.2016

Naše šance, příležitosti a výzvy k prosazování důstojné, bezpečné a zdraví neohrožující práce

Děkuji za pozornost

Iveta Mlezivová
Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.
mlezivova@vubp-praha.cz

12.10.2016